

ABDURRAHİM ÖTKÜR'ÜN ŞİİRLERİNDE HÜRRIYET VE MÜCADELE

DR. HÜLYA KASAPOĞLU - ÇENGEL

Hayat ve edebiyat... Hayat ve edebiyat arasındaki yakın münasebeti görmek için Türkistan şiirini de tatmak gerekiyor, her hâlde. Hürriyet ve insan haklarından yoksun bir hayat ve bu yüce değerler uğruna verilen ölesiye mücadelenin şiirleştirilmesi... Doğu Türkistan'ın bu yürekli şairleri arasında Ehmet Ziyayiy, Abdulhalık Uygur, Lutpulla Mutellip, Nim Şehit, Abdurehim Ötkür vb. şairleri sayabiliriz. Bu vatanperver ve milliyetçi şahsiyetler, hürriyet mücadelesini sadece şiirleriyle desteklememişler; aynı zamanda kendilerini bizzat millî hareketlerin içinde bulmuşlar ve bunun bedelini çok ağır ödemişlerdir. Mutellip, hayatının baharında, henüz 24 yaşındayken Çin hapisanelerinde öldürülmüştür. A. Uygur, Turfan ayaklanmasında yakalanarak şehit edilmiştir. A. Ötkür ise uzun yıllar Çin hapisanelerinde mahkûm edilmiştir. Hepsinin suçu aynıdır. Halkı uyandırma ve millî mücadeleye çağırma...

XX. yüzyıl, Doğu Türkistan'daki Çin istilâ ordularını ve bu istilâ ordusuna karşı yapılan millî mücadeleleri işleyen eserlerin yoğunlaştığı bir dönem olup, Uygur Türklerinin millî edebiyat dönemi olarak adlandırılır.¹ Siyasî ve sosyal çalkantıların sanata tesirinden daha doğal ne olabilir! Doğu Türkistan'daki siyasî cereyanlar düşünen ve yazan insanları nasıl etkilemez! İşte, bu yüzdendir ki, esaret, hürriyet ve mücadele, XX. yüzyıl Uygur şiirinin ortak konusu, ideal konusu olmuştur. Edebiyat ve sanattaki zemini, bu siyasî ortam hazırlamıştır.

Ötkür'ün şiirlerinde hürriyet ve mücadele konusuna geçmeden önce şairin hayatını ve sanatının belirleyicisi olan siyasî atmosferi biraz gözden geçirmek gerekiyor. 1923 yılında Kumul'da dünyaya gelen Abdurehim Ötkür, çocukluk ve gençlik yıllarını çeşitli siyasî çalkantıların içinde geçirmiş bir Uygur şairi ve yazarıdır.

XX. yüzyıldaki en önemli siyasî olaylar, 1931'den itibaren başlar. Bunlar, 1931'de Hoca Niyaz Hacı önderliğindeki Kumul ayaklanması; 1933'te Mehmet

1 Şekür Turan: "Uygur Türkleri Edebiyatı", *Türk Dünyası El Kitabı*, C. 3, Ankara 1992, s. 775.

Emin Buğra önderliğindeki Hoten ayaklanması; yine aynı yıl Mahmud Muhi'tî öncülüğündeki Turfan ayaklanmasıdır. Bu hareketler sonucunda Kâşgar'da 1933 yılında "Şarkî Türkistan Cumhuriyeti" ilân edilir.² Rusların ve Milliyetçi Çin hükûmetinin hoşnut olmadığı bu cumhuriyet, maalesef çok kısa ömürlü olur. 1933 yılında Milliyetçi Çin, iki yüzlü bir politika izlemekten başka hiçbir şey yapamaz.³ 1933 - 1943 yılları arasında Doğu Türkistan'da siyasî baskılar giderek artmıştır. 1930'lu yıllarda Mehmet Emin Buğra'nın ifadesiyle Çin idaresi, göz boyayan propagandalar yapmış ve sun'î davranışlar içine girmiştir. Milliyetçi Çin yönetimi, 1934'ten 1944'e kadar yok etme politikası sergileyerek binlerce insanı "isyan" bahanesiyle hapsedmiş ve öldürtmüştür.⁴ 1943 - 1944 yılları arasında Doğu Türkistan halkına yapılan eziyet iyice artar ve halk çare aramaya başlar. Bu dönemin en önemli siyasî hareketi Üç Vilâyet İnkılâbı'dır. Bu olayı takiben 1944 yılında Doğu Türkistan halkı bağımsızlığını üçüncü kez ilân eder; fakat bu cumhuriyet beş yıl sonra yine Çin - Rus işbirliğiyle yıkılır. Bu harekete öncülük eden Ahmetcan Kasımî ve arkadaşları daha sonra suikasta kurban giderler.⁵ 1943'teki millî ayaklanmalara öncülük edip eserleriyle milliyetçiliği destekleyenler de cezalandırılır. L. Mutellip ile Kurban Koday bu yıllarda öldürülür. Ötkür ise tutuklanarak hapse atılır.⁶ Ötkür'ün L. Mutellip'le birlikte kaleme aldığı "Çin Moden" adlı eser de bu yılların ürünüdür. Eser, feodal güçlerin Uygur halkına çektiği eziyeti açıkça ortaya koymuş ve halkın büyük beğenisini kazanmıştır. Bu hadiseler Ötkür'ün şiir dünyasında çok etkili olur. Şair, 1945'te serbest bırakıldıktan sonra Çin vahşetini ortaya koyan şiirler yazmaya başlar.⁷

Milliyetçi Çin'in Doğu Türkistan'a karşı yürüttüğü acımasız siyaseti eleştiren komünistler, yönetimi ele geçirdikten sonra farklı davranmak yerine halka daha acımasız günler yaşattılar.⁸ 1950'li yıllarda halk ve aydınlar (ziyalılar) Kızıl

2 Mehmet Emin Buğra: *Doğu Türkistan, Tarihî, Coğrafi ve Şimdiki Durumu*, İstanbul 1952, s. 29-30.

3 Mehmet Emin Buğra: *Şarkî Türkistan Tarihi*, Ankara 1987, s. 653.

4 İklil Kurban: *Şarkî Türkistan Cumhuriyeti*, Ankara 1992, s. 19, 23, 28-29.

5 İklil Kurban: *a.g.e.*, s. 15.

6 Kadir Ekber: "Töhpikâr Edip ve Tetkikatçı Abdurehim Ötkür", *Bulak*, Nisan 1993, s. 205.

7 Şekâr Turan: "Abdurrahim Ötkür", *Türk Kültürü*, S. 281, Eylül 1986, s. 582.

8 Kadir Ekber: *a.g.m.*, s. 205.

9 Erkin Alptekin: "Çin'in Doğu Türkistan Siyaseti", *Türk Kültürü*, Ağustos 1983, s. 244, s. 24.

Çin'in "reform" amacı taşıyan samimiyetsiz siyasetini doğru bulmaz ve yönetime baş kaldırır. Bu ayaklanmaların sonucunda bütün isyancılar cezalandırılır.⁹ Halkın bu haksız uygulamalara karşı öfkesi tükenmez; millî ayaklanmalar 1958'den sonra da devam eder. Mao'nun 1949 ilâ 1976 yılları arasında yürüttüğü kültür siyaseti, Doğu Türkistan halkını eritmekten başka hiçbir işe yaramaz. 1955'te Doğu Türkistan'ın tamamı "Şincang Uygur Otonom Bölgesi" adını alır.¹⁰ Söзде Kültür devriminin yaptığı yenilik, aydınları kısıtlamak ve ilmî kuruluşları hizmetten mahrum etmek olur. Komünist Çin'in baskıcı politikası, Mao muhalifi "dörtlü çete" döneminde de bitmemiş ve bu durum hâlâ devam etmektedir.

Özellikle 1930 - 1940'lı yıllarda Doğu Türkistan halkının millî benliğini korumasının bir sonucu olarak gelişen millî hareketler, dönemin sanatkarlarını ve aydınlarını da çeşitli aktivitelere yöneltmiştir. "Millî İstiklâl davasının temel özelliklerinden biri de hâkim milletin emellerine karşı beynelmilel değerleri yücelten fikir hareketlerini desteklemektir."¹¹ Ötkür ve diğer aydınlar bu desteği hem sanatlarıyla hem de mücadelelere bizzat katılarak verirler. Bir yandan bu hadiseleri büyük bir heyecan ve coşkuyla eserlerinde dile getirerek halkı bilinçlendirici ve hürriyet yolundaki mücadeleye davet edici rol oynarken diğer yandan da kendilerini millî hareketlerin içinde bulurlar.

Bu siyasî ortamda yetişen Ötkür'ün edebî faaliyetleri 1939 - 1940 yıllarında başlasa da, onun asıl şairliği 1945'ten sonradır. O, bu tarihten itibaren millî duygulara tercüman olur. Şair, halkına vadedilen hürriyet ve istiklâl yerini politik gerçeklerin aldığı görünce hürriyet ve istiklâli dile getiren şiirler yazar. Bu yıllarda yazdığı ve *Tarım Boyları* adlı külliyatta toplanan şiirlerin çoğu, Çin'in zalim tutumunu ortaya koyma, millî istiklâl hareketini ve üç vilâyet inkılâbını destekleme, aydınlık günlere duyulan arzuyu açığa çıkarma, cehaleti eleştirme ve ilim aracılığıyla cemiyeti değiştirme amacını taşır. Eser, halkı uyandırarak mü-

9 Erkin Alptekin: *Uygur Türkleri*, İstanbul 1978, s. 162-163.

10 İsa Yusuf Alptekin: *Doğu Türkistan'da Kızıl Çin Vahşeti*, İstanbul 1970, s. 15.

Erkin Alptekin: *a.g.m.*, s. 25.

11 Hüseyin Özbay: *Çolpan'ın Şiirleri*, Ankara 1994, s. 64.

cadeleye çağırma, milliyet duygusu aşılama ve millî ruhu harekete geçirme yolunda hedefine ulaşır ve bu sebeple yasaklı şiirler arasına girer.¹² 1949'dan sonra şair ve yazarların yazma hürriyeti ellerinden alınır; bu yasağa uymayanlar ağır suçlarla yargılanır. Ötkür'ün 1949 ilâ 1968 yılları arasında şiir yazamamasının sebebi bu olsa gerek.

Ötkür, halkına sınırsız bağlıdır. O, halkının ruhuna ve üslûbuna da çok yakındır. Millî vicdanın sesi olan şair, 1966 - 1976 yılları arasında devam eden ve "on yıllık âfet dönemi" diye adlandırılan kültür devrimi sırasında yazma hürriyetinden mahrum edilince sıkıntıya düşer. Halkını nasıl memnun edeceği, halkın arzusunu nasıl dile getireceği endişesine kapılır ve hürriyete olan hasretini bir dörtlüğünde son derece açık bir Uygurca kullanarak şöyle dile getirir:

Kelem sundi, elem ezdi dilimni,
Şamal darip kikeş kildi tilimni,
Kolum tutmas putum basmas, paleçmen,
Nimem birle kilay râzi elimni!¹³

Türkiye Türkçesiyle:
Kalem kırıldı elem ezdi gönlümü,
Rüzgâr esip peltek etti dilimi,
Elim tutmaz, ayağım basmaz, felcim,
Neyim ile razı edeyim halkımı!

Şiirde, devrin şartları gereği ferdî hürriyet ön plânda görünüyorsa da aslında söz konusu olan millî hürriyettir. Şair, halkının hürriyete olan özlemini dile getirdiği için hürriyetinden uzaklaşmıştır. Ona yasak konulması bu yüzdendir.

Sembolizmin arkasına gizlenerek dünya görüşünü açıklama, Türkistan şiirinde bir gelenek olmuştur. Özbek şiirinde ilk önce Çolpan ile başlayan, daha sonra Aybek ile sürdürülen sembolizm, 1970 ilâ 1980 yıllarındaki Özbek şiirinde yeni-

12 Ablimit İsmayil, *Mahmutcan İslâm: Hazirki Zaman Uyğur Edipliri*, 1993, s. 85.

13 Abdurrahim Ötkür: *Ömür Menzilliri*, 1988, s. 122.

den canlanmışa benziyor.¹⁴ Türkistan şiirinde siyasî şartlar gereği sembolizm, kapalı ve gizli ifadenin vasıtası hâline gelmiştir. Ötkür de açıkça konuşamadığı zaman, özellikle 1940'lı ve 1960'lı yıllara ait şiirlerde hürriyet arzusunu temsilî ifadelerle okuyucuya ulaştırır. "Tarım", "Tanrı Tağı", "Denizdin Sada", "Tan Ziyası Yok midür", "İçey Keşker Şarabidin", "Yanğusi Tan Meş'ili" bu şiirlerdendir.

Türkistan şiirinde semboller de ortaktır. Meselâ; "tan" ve "bahar", kurtuluşu, aydınlık günleri; buna karşılık "tün" ve "kış", esareti temsil eder. "Kün" (güneş) hürriyetin müjdecisidir. 1945'te kaleme alınan "Denizdin Sada" adlı şiirde denizle konuşan, denizle dertleşen şair, ona bu esaretin sebebini sorar. Şair, esareten açıkça söz edemez, ışığa kavuşamamaktan yakındır. Gökyüzü dumanlı ve bulutlu, her yer karanlıktır. Yıllar ve asırlar, şair ve halkına hasret, keder ve göz yaşından başka hiçbir şey vermemiştir. Fakat, şair umutsuz değildir. Denizden tan yerinin ne zaman ağaracağını ve kara bulutların ne zaman dağılacağını sorar. Tan vaktiyle beklenen "hürriyet"tir. Deniz, şaire umut dolu bir cevap verir: Tan vaktine az kaldı; fakat, ona bir an önce ulaşmak için "mücadele" etmek gereklidir. Denizi canlı bir varlık gibi konuşturan şair, hürriyet ve istiklâlin mücadelesi ile kazanılacağını bilmektedir:

"Tohta, ene, tañ atmakka az qaldi. Tañ kün çikiştin atidu, emma, yene köp çaliş boranliri soqsun!"¹⁵

Türkiye Türkçesiyle: "Dur, işte tan yerinin ağarmasına az kaldı. Tan yeri doğudan ağaracak. Fakat, yine de mücadele fırtınaları çok essin!"

Tabiatla şairin psikolojik hâli arasında daima bir paralellik mevcuttur. Şair, kışın hüznülüdür. Kış mevsiminde yazdığı "Bahar Çillaymen" şiirinde kıştan bıkmış, usanmıştır; baharı, yani hürriyeti istemektedir. Ötkür'ün şiirlerinde "kış", "zimistan" çoğunlukla bahara tezat teşkil eden bir motiftir. Baharın gelmesiyle o ve halkı hürriyeti teneffüs edecektir. Hiçbir işkence onu bu arzusundan vazgeçiremez. Dili zincire bağlansa da, göğsüne mızrak saplansa da o hürriyeti haykıracaktır:

¹⁴ Timur Kocaoğlu: "Özbekler", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C. 7, İstanbul 1990.

¹⁵ Abdurehim Ötkür: *a.g.e.*, s. 191.

Şuni küyleyem zımandım,
 Tilim zencirde bağlandımdı,
 Kökreğe neyze kadalđandımdı,
 İssik kanimdin bahar çillaymen.¹⁶

Türkiye Türkçesiyle:
 Şunu söylüyorum kışın da,
 Dilim zincire bağlandığında da,
 Göğsüme mızrak saplandığında da,
 Sıcak kanımdan baharı çağırıyorum.

Ötkür'ün şiirlerinin çoğunda "kış" ve "bahar" gibi "tün" (gece) ve "tan" kavramları da tezat teşkil eder. O, "Tan Ziyası Yokmidur" şiirinde halkın yaşadığı bu karanlık geceleri aydınlatacak tan ışığı ve tan meş'alesi arıyor, onu görmeden ölmek istemiyor:

Ketmigey armanda Ötkür közde kanlık yaş bilen,
 Yirtkili tün perdisini tan ziyası yokmidur?¹⁷

Türkiye Türkçesiyle:
 Hasrette gitmeyecek Ötkür gözde kanlı yaş ile,
 Gecenin perdesini yırtmak için tan ziyası yok mudur?

Ötkür'ün milliyetçiliği kendi milletiyle sınırlı değildir. O, Türk milliyetçisidir. Doğu Türkistan'ın en çalkantılı döneminde, 1946'da yazdığı "Serlevhasiz" adlı şiirde ilk defa "Türk" adından söz eder. "Türk"ün gücüne olan inancını dile getirir, "Türk"ün mücadelesini destekler. Bütün "Türk"lüğü birliğe davet eder. Çünkü, şair Türk milletinin ebedî zafere "birlik ve beraberlik" ile ulaşılacağını idraki içindedir:

¹⁶ Abdurrahim Ötkür: *a.g.e.*, s. 17.

¹⁷ Abdurrahim Ötkür: *a.g.e.*, s. 37.

Bir kılıç palıldap meydana ceñde
Zaferni alğusi öz kolu birle...
Türknün zaferi çalıřda erse,
Meñgölük zaferi birliđi birle...¹⁸

Türkiye Türkçesiyle:
Bir kılıç parlayıp cenk meydanında
Zaferi alacak öz bileđi ile...
Türk'ün zaferi mücadelede ise,
Ebedî zaferi birliđi ile...

Ötkür, *İz* adlı tarihî romanında 1907'den başlayıp 1913'e kadar devam eden Tömür Helpe (Timur Halife) öncülüğündeki Kumul çiftçiler ayaklanmasını anlatır. Karanlık dünyadan kurtulup bir an önce aydınlığa kavuşmayı hedefleyen bu ayaklanmalarda nice kurbanlar verilmiş; nice kanlar dökülmüş ve nice arslan gibi yiğitler çöllerde şehit düşmüştür. “İz” şiirinde bu istiklâl mücadelesinin bıraktığı derin ve asla yok olmayacak izler şöyle ifade edilir:

Az iduk müşkül seperge atlinip çıkıkanda biz,
Emdi çoñ karvan atalduđ kıldurup çöllerde iz.
Kaldı iz çöller ara, gâhi davanlarda yene,
Kaldı ni-ni arslanlar deşti çölde kevrısiz.¹⁹

Türkiye Türkçesiyle:
Az idik müşkül sefere atlanıp çıkıkanda biz,
Şimdi büyük kervan olduk bırakıp çöllerde iz.

Kaldı iz çöller arasında, bazen de geçitlerde,
Kaldı nice nice arslanlar çölde kabırsız.

18 Abdurehim Ötkür: *Tarım Boyliri*, s. 35.

19 Abdurehim Ötkür: *Ömür Menzilliri*, s. 67.

Ötkür, Mao'nun yaşattığı karanlık yıllarda Nevaî'ye nazire olarak yazdığı “Şair Dostumğa” adlı şiirde halkın hürriyet için daima mücadele edeceğini bilir ve bu yoldan asla dönmeyeceğini söyleyerek mücadele ruhu aşlar. Yüreklere hürriyet ateşi yanmaktadır. Karanlıkta kalan halkın yolunun, bu ateşin ışığıyla aydınlanacağı inancı hâkimdir:

Yelincap yanmisa danku yüregi kara ormanda,
Niçükmu yol tapatti el peyansız şu şebistanda.²⁰

Türkiye Türkçesiyle:
Alevlenip yanmasa şanlı yüreği kara ormanda,
Nasıl da yol bulurdu halk bu sonsuz gecede.

Ötkür, “Secdigâhimğa” adlı şiirinde feleğe sitem etmekte; onun hiçbir şekilde vatan ve hürriyete kavuşma arzusunu yok edemeyeceğini ifade etmektedir. Şair, vatanını tekrar kucaklama hayaliyle esareti unutmaya çalışıyor. Vatan hayali, şairin gündüz güneşi, gece de ayı olmakta; onu aydınlatmaktadır. Bu ışık “hürriyet ışığı”dır:

Sêni oylaş bilen könlüm tapur her cayda miñ lezzet,
Hîyaliñ kündüzi aptap, kéçeler kökte mâhimdur.²¹

Türkiye Türkçesiyle:
Seni düşünmekle gönlüm her yerde bin lezzet bulur,
Hayalin gündüz güneş, geceler gökte ayımdır.

Ötkür, lirik aşk duygularını dile getirdiği şiirlerinde bile hürriyeti haykırımdan vazgeçmez. Bu şiirler arasında “Kel Kel Saba”, “Arman Nime”, “Muhabbet Hekkide Ğezel”, “Tan Ziyasi Yokmidur”, “Yangusi Tan Meş'ili” adlı şiirleri sayabiliriz. Aslında bu şiirler, siyasî otoritenin yarattığı bir gizlenişin ürünüdür. İlk beyitleri beşerî aşkla örülen bu şiirlerin son beyitlerinde şair, temsilî ifadelerle

20 Abdurehim Ötkür: *a.g.e.*, s. 45.

21 Abdurehim Ötkür: *a.g.e.*, s. 43.

hürriyet aşkına döner. “Arman Nime” adlı şiirin sonunda hürriyeti açık açık telâffuz edemez; onu sezdirme ve hissettirme yoluyla dile getirir. Ömründe bir defa da olsa görmek istediği ay yüzlü sevgili "hürriyet"tir. Bundan başka isteği yoktur.

Kaşki men ömrümde bir körsem seni ay yüzlüğüm,
Can berip ölsem şu dem dünya ara arman nime.²²

Türkiye Türkçesiyle:

Keşke seni ömrümde bir defa görsem ay yüzlüm,
Can verip ölsem o an, dünya içinde başka hayalim nedir.

Ötkür, tehditler ve baskılar yüzünden siyasî anlamda hürriyet isteğini ferdi hürriyet problemiyle ortaya koymayı yeğler. 1947-1949 yıllarına ait şiirlerde ferdi hürriyet ile sosyal hürriyet teması iç içe işlenir. Muhabbet Hekkide Gezel'de şair, hürriyete susamıştır. Tarım nehri hürriyete kavuştuğu an gümüş gibi parlayacak; Ötkür de Tarım nehrinde balık gibi yüzecektir. Tarım'ın hürriyeti, şairin hürriyeti demektir. Şu beyit, şairin Tarım'la özdeşleştiğini gösteren başarılı bir örnektir:

Açar Tarım suyu bir kün kümüştük yaltırap erkin,
Visal mevcide Ötkür mu beliktek kılğusi cevlan.²³

Türkiye Türkçesiyle:

Bir gün Tarım suyu gümüş gibi parlayarak akacak hür,
Kavuşma dalgasında Ötkür'de balık gibi cevelân edecek.

Ötkür'ün “Tarım”, “Tanrı Tağı” ve “Baş Ergim” gibi mensur şiirleri temsilî ifade tarzının başarılı örneklerindedir. Tarım'ı namuslu ve şerefli günlerini yâd eden şair, bugüne döndüğünde Tarım'ı ümitsiz, perişan ve suskun bulur. Tarım öksüzdür, Tarım gariptir, dertlidir. Çehresi sapsarıdır. Çirkin ve hain ayaklar al-

22 Abdurehim Ötkür: *a.g.e.*, s. 30.

23 Abdurehim Ötkür: *a.g.e.*, s. 36.

tında ezilmiştir, horlanmıştır. Ötkür, "Tarım" şiirinde Tarım'a namusunu, bahtını ve hakkını tekrar kazandıracak olan yeni nesillere seslenerek mücadele için onlara ilham verir, onları heyecanlandırır. Şair kendisi de heyecanlandırır. Bu şiirde, onun ruhundaki fırtına üslûba da yansımış; mısra başında tekrarlanan "lânet" sözü, armoniyi sağlayarak heyecanın dozunu artırmıştır. Ötkür, şiirde hainlere şöyle meydan okumaktadır:

Ey derdliler köz yaşı Tarım! La'net, senin namusiñni taptağan her çirkin ayaklarğa!

La'net seni namussizlerce tarkattan çirkin kollarğa!
 La'net senin için yığlamağan "karğu" közlerge!
 La'net senin için sözlemegen "kikeş" tillerge:
 La'net senin için titremegen "satkın" vicdanğa!
 La'net senin için kayğurmağan "ruhsiz" insanğa!
 La'net senin için yazılmağan "alçaq" dastanğa!²⁴

Türkiye Türkçesiyle:

Ey derdtilerin gözyaşı Tarım! Lânet senin namusunu ezen bütün çirkin ayaklara!

Lânet seni namussuzlar gibi dağıtan çirkin ellere!
 Lânet senin için ağlamayan "kör" gözlere!
 Lânet senin için konuşmayan "peltek" dillere!
 Lânet senin için titremeyen "satılmış" vicdanlara!
 Lânet senin için kaygılanmayan "ruhsuz" insanlara!
 Lânet senin için yazılmayan "alçak" destana!

Sonuç olarak şunları söyleyebiliriz. Ötkür'ün şiirlerinde hürriyet ve istiklâl için mücadele en ağırlıklı konulardandır. O, hürriyetin ve istiklâlin kendiliğinden gelmeyeceğini biliyordu. Bu yüzden her fırsatta milleti kurtuluş mücadelesi

24 Abdurrahim Ötkür: *Tarım Boyliri*, s.1.

için harekete geçirmeye çalıştı. Ötkür, halkıyla hep iç içe oldu. Şiirlerinde geleneksel nazım şekilleri, temiz Uygur lehçesi ile birlikte kullanıldığı derin semantik onun halka yakınlığını, halkın üslûbuna ve ruhuna ne kadar değer verdiğini göstermeye yeter. Halkının Çin zulmünden kurtulması için yanıp tutuşan şair, hür günlere olan inancını ve umudunu asla yitirmedi. "Ketmigeçy armanda Ötkür közde kanlık yaş bilen" "Ötkür, gözü yaşlı, hürriyet hasretiyle ölmeyecek." demesine rağmen çok arzuladığı parlak günleri ne yazık ki, göremedi. Fakat, Doğu Türkistan halkı, hak ettiği hür istikbale muhakkak erişecek ve bu yürekli şairini asla unutmayacak, onunla gurur duyacaktır. Türk milleti ruhen esir değildir. Bu ruh, esaret zincirini kırmaya yetecek güce sahiptir.